

crit *casuta* (*balanses de casuta* mateix any),² «ans del dit enderrocament o *casuta*» a. 1409, «esgardades totes les *casutes* e bayssures de la orta, per les quals l'aygua de la Tet se trenca», 'tombées, lieux bas' a. 1327.³ Al costat d'això també apareix, i ja des dels orígens literaris, la forma regular: «era *caüda* en la aygua», Llull (*Merav.* I, 78);⁴ i la forma semi-irregular *ca(s)segut* d'on prové el modern *caigut*, *-iguda*: «com lo costell --- en lo loch de Avià --- sia *casagut* --- en la forma que davant, ans del dit enderrocament o *casuta* d'aquell, stava», doc. de 1409 (*InvLC*).

No podem detenir-nos ací en les formes flexives d'aquest verb.⁵ Pel que fa a l'infinitiu les llengües romàniques semblen presentar pertot una forma analògica CADÈRE, continuada fins modernament en italià i naturalment cast.-port. (*caer*, *quer*), i fou encara *cbeoir*, després *choir*, en francès, fins que el verb quedà antiquat allà. En llengua d'oc la forma primitiva fou també *cazer*, única forma registrada per Rayn., i per Appel (*Chrest.*, gloss., i p. xxxix); PSW hi afegeix casos, confirmats per la rima, en Guiraut Riquier, Matfré Ermengaut i en dos trobadors de la col·lecció d'inèdits d'Appel; i encara d'altres, fora de rima; després apareix *caïre*, i essent més tardà potser és casual la coincidència amb l'accentuació clàssica CADÈRE.⁶

Com a reflex indirecte de l'evolució nostra interessa saber si la forma *caire* és antiga en els nostres poetes provençalats, i recordo que ja n'hi ha algun cas clar i assegurat per la rima, en Cerverí de Girona (no solament en 54/75.2, on rima amb *mayre*, etc., però la interpretació de Riquier de tota manera no és bona, i no seria impossible d'entendre-hi QUADRAM). Sigui com vulgui en català apareix *caure* en exs. segurs des de finals del S. XIV: «cert és e ver que qui vol altre *decaure*, ell se aparell a *caure*», Eiximenis (*Terç*, 53, *DAG.*); «dita casa és en partida *cahuta* e --- sta en perill de *caure*» a. 1410, i de més Alart, *InvLC*, en cita exs. rossellonesos en docs. de 1404, 1414 i 1457, i un de *caure* en el *Tuglat*, 93 (junt amb *caer*, *ibid.*, 94).

Entre les accs. secundàries i figurades: 'escaure's, vèncer (un deute)': «tots los dits censos *cauben* a Sanct Miquel de setembre», s. v. *Cabó*, a. 1518 (*Spill de Castellbò*, fº 34r). 'Anar a parar, desembocar (un corrent)': «demanaven que no *caiguera* aigua roja a l'Albufera», El Palmar (1962). *Caure bé*, *caure malament*, 'convenir-li a un o no, venir-li bé o malament', molt propi de la pagesia del NE.: «aquell dia no li *queia bé* de fer-ho» vigatà, etc. (Olot, 1935).

DERIV.: De *caure* sembla ser derivat el nom del joc del cau: allí les frases *fer cau* i *fer recau* s'usen com a abstractes postverbals de *caure* i *recaure* respectivament quan a un jugador li arriegen (o sigui que la perd, que hi cau) la carta que ha exhibit o les dues que exhibeix (la pròpia i la que ha arriegat), veg. *DFa. Caiguda* 'vessant', val.: la *Caiguda* de Rótes, a la Serra de Mariola (Beniarrés, 1962). *Caient* id., té extensió considerable a les muntanyes del Nord del Princ.: sentit a molts llocs, fins a Ribagorça (a Lasquarri la variant *cauent*: «tal font se troba al *kawên* de tal serran, 1957); en les altres accs.,⁶⁰

Verd. i escr. Renaix. *Caiguera*.

Un adjectiu CADIVUS 'caduc, propens a caure' com el que apareix en algun text llatí tardà i conservat en alguns parlars de l'extrem N. de França i el d'Itàlia (*FEW* II, 31a) i en la variant *recaziu*, *-diu*, en oc. ant., d'on el terme medical RECIDIVA, *-vare*,⁷ degué existir també antigament en parlars nostres del NO., cf. el nom de *Pui-caiu* a l'alta Ribagorçana (cota 683, al N. de Tercui, 1957), voltat d'ensulsiades.

Cadència [c. 1500], pres de *cadentia* 'coses que cauen', potser adaptació llatinitzant de l'it. *cadenza* (d'on també fr. *cadence*) [c. 1500], i cast. *cadencia* [1613], *DCEC* (s. v. *caer*, 574b23); ha estat ja una constant en la llengua literària nostra després de l'Edat Mitjana: «lo flabiol espignador refila, / i al floret de donzelles que desfila / marcant va la *cadència* lo cop del tamborí», *Canigó* I, 14f; *cadenciós*. *Caduc* [mj. S. xv, *Curial*], pres del ll. *cadūcus* 'propens a caure', 'que ha caigut'; *caducar*, *-ucar-se*, *-ucat* [1695, Lacav.]; *caduquejar* [1803, Belv.]; *caducada*; *caducitat*. Cf. XARUC < oc. sept. *chazuc*.

Decaure [fi S. XIV, intr. en construcció infinitiva: «cert és que qui vol altre (subjecte) *decaure*, ell se aparell a caure», Eiximenis, *Terç*, *DAG.*]; «que ls hòmens per goig s'exalcan, e per tristor se lexen *decaure*», *Metge*, *Somni* I; 'declinar del rumb' civ.: «el vent els fa *decaure*, no poden *proetjar* [fer bordades fortes]» (1963); *decaiguda*; *decaigut*; *decaïment* [segle XIII]. *Decadència* [1803, Belv.]; «plorant la vergonyosa ~ / en què vui jau la catalana faula», Bonav. C. Aribau, a. 1817, cita de M. de Montoliu, *BCAribau*, pp. 37, 48-9; *decadent*, *decadentisme*, *decadentista*.

Encaure 'arribar al terme del prenyat' cat. ant. [fi S. XIII: «diré / a mon marit que yo son preyns / ---; / la regina e-l lit se més / e diu qu'*encaure* deu adés», *Lleg. Rim. Sev.*, *LleuresC*, 221, v. 69; «a set dies de noembre e hora de dinar, la reyna dona Maria, muller nostra, *encabec* e hac una filla», *Cròn.* de Pere III, ed. Bof., p. 229).

Escaure [1368: «los diners que s'i *escaen*, que no vénen a compte de servent, deven ésser pagats a 'N Pere Vicens, qui d'aquells deu soldejar servents», doc. de 1368, A. de Capmany, *Mem. Bna.* II, 394: sentit no ben clar, cf. oc. ant. *escaure* 'échoir; refl. «être adjudé; être déduit, retranché», *escaenza* 'échéance, héritage, -ensas revenus», fr. *échéance*]; accs. corrents: intr. 'estar-li bé, ser-li adequada a algú una cosa': «alscuns hòmens són que no ls *escaen* trufes ne rialles, e aytals, rient, són fort ponderosos e feuxuchs als altres, e han gran defalliment de seny --- cant no se n'estan», Eiximenis, *Terç*, 389, *DBal.*; Ausiàs, en *AlcM*; «son accentuat perfil y certa arruga --- en l'entrecelles --- daven a son rostre extraordinària serietat, fent entreveure un geni fort y resolut que *esqueya* bé a la majestat total d'aquella figura», Narcís Oller, *La Papallona*, 23; menys corrent amb el matís de 'venir-li bé, ser-li còmode': «Estiga boneta: vingui'm a veure algun dia, si li *escau* bé, que parlarem un xic», id., id., 13; *escaure's* 'caure en tal data, en